

RDEČI PRAPOR

Glasiilo jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10/40 K, za pol leta 5/20 K, za četrt leta 2/60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna petit-vrtica, (širina 72 mm) Izhaja vsako sredo in soboto. 30 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in razglasi 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Volilna konferenca

jugoslovanske socialno demokratične stranke
bo na

velikonočni pondeljek
ob 10. dopoldne

v gostilni »Internationale« na Resljevi cesti
v Ljubljani.

Na to opozarjamo vse organizacije in
delegat.

Carina in parlament.

Eno najvažnejših vprašanj za vse prebivalstvo in za vse gospodarsko življenje v državi bo imel rešiti novi parlament. Leta 1917., torej v poslovni dobi novega državnega zbora, poteče sedanji carinski tarif in sklepati bo treba o novem. Ko je bil na dnevnem redu sedanji tarif, je bilo v parlamentu vsega skupaj enajst socialnih demokratov. Dasi so se bojevali kakor levi proti strašnim nakladam, ki so jih zahtevali agrarci in velekapitalisti, je bil vendar ves njih trud zaman. Kaj bi moglo enajst ljudi opraviti proti velikanski sili izkoriščevalcev, ki so si z desne in z leve podajali roke? Kljub protestom socialnih demokratov je parlament sprejel od vlade predlagani tarif, ki je silno povišal carino na živila, tisti tarif, ki je največ kriv sedanje strašne druginje v državi, ki pa je tudi poleg Aehrenthalove zunanje politike kriv industrijske krize, vsled katere je neprenehoma na tisoče delavcev brez posla in vsled katere je neznansko otežčan ves boj za zboljšanje delavskih plač in za vsako socialno reformo.

Od prihodnjega državnega zbora bo odvisno, če se te razmere zboljšajo ali ne. Kakršna bo večina v novem parlamentu, tak bo novi carinski tarif.

Za delavstvo ne more biti nobenega dvoma, da je sedanji tarif strahota, proti kateri je treba nastopiti z vsemi močmi. Kakor obrtni in industrijski delavci, tako trpe vsled tega tarifa vsi tisti, ki so navezani na stalne, neboljšljive dohodke, torej učitelji, privatni, deželni, državni, občinski uradniki, profesorji, sodniki. Vsem sega druginja z železnimi kremplji v gospodarstvo, vsi so brezmočni proti njej. Za vse je torej važno, da pade sedanji carinski tarif, ki je nujen pogoj, da se ublaži druginja. Trideset vinarjev carine na kilogram vpeljanega mesa, petnajst vinarjev na kilogram pšenice — to so številke, ki govore glasno in bi morale vsakemu nekapitalističnemu državljanu odpreti

oči. Tak tarif se ne sme obnoviti, če se noče delavno ljudstvo gnati naravnost v pogin.

Važne so pa tudi industrijske carine, pred vsem visoka carina na železo. Železo in premog sta za razvoj industrije najvažnejša faktorja. Brez železa ni strojev, ni železnic, ni drugih prometnih sredstev. Brez železa ni najvažnejših industrijskih pripomočkov. Kakor v najstarejših časih kamen, kakor pozneje bron, tako je sedaj železo snovna podlaga vse človeške kulture.

Z ogromno carino, ki jo sedanji tarif nalaga na železo, je pa ta material silno podražen. Ne le velika industrija, ampak tudi mali obrtnik, ki potrebuje železno orodje, kmet, ki potrebuje lopate in motike, plug in brano, vse je prizadeto s to visoko carino. En sam faktor v državi ima od nje ogromne profite, to je železarski kartel, kateremu je takorekoč na milost in nemilost izročena vsa industrija v Avstriji. Vsled tega hira industrija, se ne more razvijati, ne more konkurirati. Kjer zastaja industrija, tam pa dandanes sploh ne more biti razvoja. Z industrijo se množi narodno bogastvo, industrija ustvarja prebitki za kulturne potrebe. Če smo v Avstriji zaostali tudi v kulturi, če je naše šolstvo nezadostno, če ni nikjer denarja za vseučilišča, če hirata znanost in umetnost, je krivo pomanjkanje industrije. Za delavstvo pa so te razmere najstrašnejša mora, pred katero nima drugega izhoda kakor beg na Vestfalsko in v Ameriko.

Če se ima življenje v Avstriji povzdigniti, je torej treba tudi več svobode industriji. Ves sedanji carinski tarif je kakor kitajski zid, ki ne pušča blagostanja v državo in bede ne iz nje.

In prihodnji državni zbor bo imel odločiti o tem za vse prebivalstvo nad vse važnem vprašanju. Kakšen bo ta državni zbor — to je vprašanje, na katero bodo morali odgovorjati volilci. Kdor se je količkaj bavil z delom državnega zbora, je videl, kakšen težak boj so socialni demokrati vodili za znižanje carine in kako so agrarni, klerikalni in kapitalistični poslanci uničevali to delo. To je bil očiten pouk. Novi carinski tarif bo odvisen od moči, ki jo bodo socialni demokrati imeli v novem državnem zboru. Kakor si bodo volilci postlali, tako bodo torej ležali.

Politični odsevi.

Značilni simptomi na Ruskem.

Kapitalistična družba se vede, kakor da bi ji bilo zagotovljeno večno življenje. Za-

bava se in se dela brezskrbno, njena prešernost sega do oblakov, njena pesem se razlega od gore do gore. Toda kdor zna opazovati, vidi lahko, da je v tem veselju jako žalostna komedija; človek se spominja na samotnega popotnika, ki po noči skozi gozd na ves glas prepeva, ker — ga je strah. Groza prešnja ude kapitalistične družbe, zakaj na vseh koncih in krajih se kažejo znamenja, da so tla, na katerih pleše, vulkanična. Hudi krči pretresajo in zvijajo kapitalistično telo; a to so le simptomi hude bolezni, ki se ne da prevariti.

Jako važen barometer je Rusija. Reakcija vsega sveta upira vanjo oči. Protislovanska Nemčija je do ušes zaljubljena v oficialno Rusijo; Japonsko, ki se je še pred kratkim z njo merilo z orožjem v roki, jo posnema. Ali tudi vse kar čuti svobodno, zasleduje z napetostjo vse dogodke na Ruskem, ker ve, koliko pomeni zmaga ruske revolucije za svobodo vsega človeštva. In ruska revolucija, ki so jo po strašnih pobojih v Moskvi, po razpustu druge dume smatrali za mrtvo, se zopet javlja. Značilna znamenja kažejo, da je minila doba potrtosti; nenadoma lahko izbruhne nov boj, ki prinese odločitev.

Nemiri na vseučiliščih in dijaški boji s policijo, ki so se zadnje mesece energično javljali, so za razpoloženje na Ruskem vedno značilni. Pred vsakim revolucijskim izbruhom so naznanjali vihar. Drugo znamenje so stavke, ki se zopet množe in dobivajo vedno večji obseg. Pri dopolnilnih volitvah propadajo kandidati zmernih strank in dobivajo komaj še po nekaj glasov. Krize v vladnih krogih so s splošnim nemirnim položajem v zvezi. Posebno važen pojav pa je nezadovoljnost, ki se širi med vojaštvom, predvsem v mornarici.

Pred kratkim je socialno demokratični poslanec Kuznjecov imel v dumi priliko prečitati neko izjavo mornarjev z bojne ladje »Admiral Kormilov« in je s tem zbudil nepopisno senzacijo. Mornarji so se bili obrnili naravnost do socialno demokratične frakcije s prošnjo, naj zastopa v dumi njih pritožbe, ki se tičejo nečloveškega ravnanja oficirjev, pretepanja in mučenja. V izjavi so navedeni razni slučajji, ki so jih mornarji naznanili tudi ministrstvu. Med drugimi je tudi dogodek nekega mornarja, ki je zaradi zlostavljanja ustrelil najprej svojega oficirja, potem pa sebe.

Ko je poslanec Kuznjecov prečital dotično izjavo in zahteval pojasnila, je vsa дума ostrmela. Nazadnjake je prešinil strah, ko so spoznali, da se vojaški mornarji gibljejo. Najbolj so se seveda zgrozili tega, da

se mornarji obračajo do socialnih demokratov. Začudenje se je pa še povečalo, ko je vstal namestnik mornariškega ministra in takoj odgovarjal na interpelacijo. Zakaj taka pripravnost pri ruskih ministrih drugače ni v navadi.

Lahko si je misliti, da je mož skušal oslabiti vtisk, ki ga je interpelacija napravila v dumi. Posrečilo pa se mu je to prav slabo, zakaj priznati je moral, da so vsi podatki interpelacije resnični. To priznanje pa je važnejše od vsega olepšavanja. Revolucija, ki je navidežno spala, se drami.

Gibanje francoskih viničarjev.

Francoska vlada ima zopet veliko zadrego, iz katere še ne ve pravega izhoda. V Sampanji, kjer se izdeluje glasovito vino bogatinov, so se uprli vinorejci in nastopajo skoraj tako kakor pravi revolucionarji. Z nezadovoljnimi viničarji je imela Francija zadnja leta že večkrat opraviti, ali doslej vedno na jugu. Sedaj so nemiri izbruhnili v okrajih Reims in Epernay. Odotni vinorejci stoji namreč na stališču, da se sme samo njihovo vino imenovati šampanjsko; viničarji v okraju Aube pa zahtevajo ta naslov tudi za svoje vino. S to zadevo, ki jasno osvetljuje vso norost kapitalističnega sistema, se je bavil tudi francoski senat (ki nadomešča našo gosposko zbornico). Senat je sklenil, da se ima vsako pačenje vina sodnijsko preganjati, da pa se imajo odpraviti vse pokrajinske meje v vinski produkciji. Ta sklep je viničarje v okrajih Reims in Epernay silno razkačil. Iz vasi po marniški dolini se je zbralo okrog 2000 vinorejcev, pa so odkorakali proti Hauteville in Dizi. Tukaj so popolnoma demolirali nekoliko kleti in napravili toliko škode, kolikor so le mogli. Razbili so 230.000 steklenic šampanjca, opustošili pisarne in napravili tri barikade. Podobni prizori so se odigrali tudi v Damery. Tu so zvonili plat zvona, razdejali kleti peterih tvrdk in poskušali zažgati hiše. Tudi po sosednih vaseh je bilo vse pokonci. Dragonci so s težavo preprečili, da niso razdraženi viničarji udri tudi v Reims. Uporniki so nosili rdeče zastave in so tudi na županskem uradu v Damery razobesili tako zastavo. To seveda nima prav nič opraviti s socializmom, ampak je le znamenje, da so viničarji divji. Vojaštvo postopa kolikor le more obzirno, vse drugače kakor lani proti stavkujočim železničarjem. V parlamentu je poslanec Berry (socialni radikalec) interpeliral radi teh dogodkov in napadel vlado.

LISTEK.

Vseh cvetlic cvetica.

Spisal Etbin Kristan.
(Konec.)

Kjer se je nekaj zibalo zlato klasje in kjer so bili prej cvetoči vrtovi, se je širila puščava po deželi. Kamor se je ozrlo oko, je bilo vse pusto in prazno, ljudje pa so bili žalostni in razdraženi.

Kralj je bil osupel. Kaj se je zgodilo? A ljudje so mu odgovarjali —

Poruvali so bili cvetlice in zeleno in pisano travo in grmovje kakor plevel iz njiv in vrtov, pa so sadili krasorože in so jo gojili natančno po pravilih in ukazih. A nikjer se ni prijela, nikjer ni vzklila ali pa je poginila, preden se je razvil cvet...

Kraljevo veselje se je izpremenilo v globoko žalost, poleg nje pa je vstala jeza v njegovem srcu.

Kako je mogoče, da se je zgodilo? Če so se ravnali po pravilih —? Vse priče so potrjevale, da se je godilo vse točno tako, kakor so zahtevala pravila. In vendar! — Kako se je zgodilo?

Modrijani in svetovalci so povsili glave, kimali so in majali z glavami, upirali so prste v tla in si gladili pleše in globoko so se premislili. Naposled so se po dolgem razmišljanju ohrabрили ter so dejali kralju:

— Premodri, premislivosti! Zemlja ni povsod enaka in tudi podnebje ni povsod enako. Nekateri vrtovi imajo mnogo solnca, nekateri pa mnogo sence; tukaj pihljajo same blage sapice, tam vejejo ostri vetrovi — krasoroža menda ne uspeva na vsakih tleh in pod vsakim nebom...

Ves potrt je bil kralj. Toda močno je bilo njegovo srce in obupalo ni. Kakor mlin, kadar zapiha močni zapadnjak, so delali njegovi možgani in naenkrat mu je bilo jasno vse. Prst, podnebje — vse to je morda res škodovalo, a morda se lahko še popravi vse: Učenjakom ukaže popraviti zemljo, iznajti pravo gnojilo, obrniti vetrove. Čemu bi bila akademija, čemu znanstvena poskušališča? In kadar se izpolnijo vsi pogoji, se razsadi krasoroža po vsej deželi, kajti v dvorskem vrtu je tisoč njenih korenin in tisoč cvetov.

Takoj je kralj sklenil pogledati svoj vrt in potolažiti svoje užaloščeno srce ob lepoti, ki jo je vzgojil njegov vrtnar. Zopet je zbral spremstvo in naglo odšel tja, kjer čaka vseh lepota na njegov pogled. Močno mu je

utripalo srce, ko se je bližal čudežnemu vrtu, spominjal se je na prvo krasorožo, ki jo je bil videl v najbolj skritem kotu svoje dežele, skušal si je domisliti njeno barvo in dišavo ter pomnožiti edino krasorožo v domišljiji stokrat, tisočkrat... Raj! Hrepenenje uresničujejo raj!

In vsi spremljevalci so mislili na krasorožo; spominjali so se na prvo in koprnili so po tisočeri, v katerih je lepota nad pomišljenje in nad besedo. In vsakemu je utripalo srce...

Kakor lok, preden požene ostro puščico proti orlu pod oblaki, je bilo napeto pričakovanje v dušah. Tedaj so se odprla vrata dvorskega vrta in vzcvetelo jim je pred očmi in zadišalo je proti nebu. Vseposod so cvetele krasorože, same krasorože, bujne, visoke, košate, cvet, vse sam cvet.

A glej, napeto pričakovanje se je razblinilo, izpuhtelo se je, lok se je odpel, brezbriznost je legla v duše. Ves začuden, zmeden, je kralj iskal po vrtu, kar bi ga genilo; iskal je zaman. Nič ni dvignilo njegovega duha, nič mu ni vznemirilo srce. Gledal je gor in dol, semintja — povsod so cvetele krasorože, cvetele in dišale, odete so bile v enake krasne barve kakor prva, ki jo je bil videl, a njegove oči se niso naslajale ob

krasoti in ko jim je hotela misel ukazati pogled in užitek, so se uprle in kljubovaje so zanikale lepoto. Zrle so po vrtu kakor nekdašnji pusti ravnarji, brez vprašanja, brez zanimanja, brez veselja in brez žalosti.

Naenkrat se mu je zazehalo.

Tisti hip se je zazehalo vsemu spremstvu. In zehanje, dolgo, široko, se je ponavljalo. Dolgočasje se je zarilo v duše kralju in njegovim spremljevalcem. Naraščalo je neopazeno, širilo se je po dušah, razlilo se je po žilah, raztegnilo se je po živcih, napolnilo je možgane, padlo je v srca z neznansko težo. In srca so nehala utripati. Odprte oči niso videle ničesar, ušesa niso slišala. Vse je bilo pusto in prazno kakor jutraj po zapiti noči, ko se ne zgodi nič več, ne v človeku, ne izven človeka, pa mu je vseeno, če sedi na stolu ali pod mizo in nima nobene želje, nobene misli, ne jeze, ne kesanja.

Tedaj je legel kralj na gredo in poleg njega so polegali njegovi spremljevalci pa se niso zmenili za krasorože, ki so jih potlačili s svojimi telesi. Samo enkrat so vsi še vzdihnili in so umrli brez bolečin in upa.

Dolgočasje jih je umorilo.

To je bilo v Deveti deželi v tisti dobi, ko so živele pravljice in bajke.

* Zakon o prepovedi ženskega nočnega dela je sankcioniran in razglašen. V veljavo stopi s 1. avgustom t. l., v tovarnah za sirovi sladkor pa šele s 1. januarjem 1915.

* Predsednik hrvaškega sabora dr. Neumann je umrl. Dr. Neumann je v saboru zastopal Osijek. Bil je prejšnji član hrvaško-srbske koalicije. Ko se je ta sprla z banom Tomašićem, jo je zapustil in ustanovil skupino slavonkih poslancev, ki so podpirali Tomašića.

* Bosanski sabor je v sredo zaključil svoje predvelikonočno zasedanje.

* Italijanska volilna reforma, ki jo namerava vlada predložiti zbornici, ima pomnožiti število volilcev za 5 milijonov. Sedaj ima 3 milijone prebivalcev v Italiji volilno pravico, po reformi bi jo imelo 8 1/2 milijona.

* Arbanaska vstaja je Turčiji mnogo več opravka, nego so v Carigradu mislili, da ga bo. Vstaši so bili pač na nekaterih mestih tepeni, ali tudi vojaštvo je doživelo zopet nekoliko občutnih porazov. Črnagora protestira proti očitaniu, da je podpirala vstaše in jim dajala puške.

* V francoskem ministrstvu za zunanje zadeve so razkrili veliko poneverjenje. Obdolžen je ravnatelj računskega oddelka Hamon. Na predlog ministra Cruppija so ga aretirali.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

Delavci ljubljanski!

Občinske volitve so pred durmi. Le še osem dni in stopiti boste morali na volišče. Novi volilni red in volilna obveznost boste povzročili, da bo boj hud kakor še nikdar ne. Tudi delavstvo mora vsled tega napeti vse moči, ako hoče v novem občinskem svetu doseči tako zastopstvo, da bodo delavski vprašanja kaj veljala. Uspeh je odvisen od Vas in od Vašega dela. Sedaj torej ne sme biti nobene nemarnosti in nobene klomnosti. Nasprotniki bodo lovili glasove kakor hudič grešne duše. Če ne boste stali na straži, Vam bodo premotili vsakega bolj slabotnega tovariša. Torej je Vaša dolžnost, da se sedaj resno in z vso vnamo posvetite delu, da greste na agitacijo in da ne prenehate z njo do konca volitev.

Sodrug! S samo željo ne morete zmagati. Z zavestnim in vztrajnim delom lahko dosežete najlepši uspeh. Pri delu in v svojem prostem času ste neprenehoma v stiku s tovariši, z delavci, z volilci. Če ne boste vsake take prilike porabili, da jih prepričate in utrdite, jo bodo porabili nasprotniki in škoda bo Vaša. Občinski svet se voli na tri leta in tri leta boste trpeli udarce, če izročite zdaj bič svojim nasprotnikom.

Mislite torej na svoje potrebe in na svojo dolžnost! Agitirajte! Agitirajte! Agitirajte! Brez agitacije ne more biti uspeha. Vaša agitacija pa lahko rodi najlepše sadove. Ne zanašajte se na nič drugega kakor na svojo agitacijo. Delo, ki se ima opraviti zadnjih osem dni, je najvažnejše. To delo morate opraviti sami. Nihče med nami ne sme teh osem dni biti truden, kajti tudi nasprotniki ne bodo trudni. Nasprotniki dobro vedo, da gre za njihove interese. Mislite na to, da gre Vam za Vaše koristi.

Na noge! Na delo! Odločitev se bliža!

Pred občinskimi volitvami.

V osmih dneh se ima odločiti, kakšno bo prihodnja tri leta občinsko gospodarstvo v Ljubljani. Prvič odkar stoji to mesto, ima pri tej odločitvi tudi delavsko ljudstvo nekaj besede, čeprav ne toliko, kolikor bi mu šlo po vsej pravici. Tembolj pa je potrebno, da pride vsak delavski glas do veljave in da si delavstvo pribori toliko vpliva v bodočem občinskem svetu, kolikor je po volilnem zakonu mogoče.

Štiri stranke nastopajo pri teh volitvah in vsak volilec se mora odločiti za eno izmed njih. Nič si ne more izbirati posameznih oseb. Če hoče, da bo njegov glas veljaven, mora voliti celo kandidatno listo svoje stranke, neizpremenjeno, od črke do črke tako, kakor jo je sestavila njegova stranka. Vsaka glasovnica, ki se ne bi vjemala do pike z eno izmed uradnih kandidatnih list, bo neveljavna. Tako je vsak volilec prisiljen, da glasuje brezpogojno za eno ali drugo stranko.

Kako imajo vpričo tega položaja glasovati delavski volilci? ... Za vsakega, kdor ima količkaj zavednosti v sebi, mora biti odgovor jasn. Kot

čista delavska stranka

nastopa edina socialna demokracija. Samo

ona more tako nastopati, samo ona sme obljubiti, da bo v občinskem svetu brezpogojno varovala

delavske interese;

samo ona bo smela v občinskem svetu brezobzirno stati na delavskem stališču.

Vse druge stranke morajo svoje prave namene skrivati za frazo, da bodo »delovale« za vse sloje.

Prijazne se delajo pred volitvami delavstvu vse. Tudi obljube imajo vse polno. Zgodi se, da govore njihovi govorniki na shodih tako, kakor bi bili pravi socialisti. Ali delavcu, ki ima zdrave možgane v glavi, ne morejo take lepe govorice zmešati pameti, ker je jasno kakor beli dan, da ne more živ krst delovati za vse sloje, dokler so med različnimi sloji tako veličanska gospodarska nasprotja, da mora biti enemu v škodo, kar je drugemu v korist. Nihče ne more v teh razmerah stati na nevtralnem stališču, ampak odločno se mora postaviti na eno, ali pa na drugo stran. Brezpogojno na stran delavstva pa se ne more postaviti nobena druga stranka kakor socialna demokracija.

Nasprotniki se trudijo na vse kriplje sugerirati volilec, da gre pri teh volitvah le za to, če bo Ljubljana v bodoče

napredna ali klerikalna.

Res igra tudi to vprašanje važno vlogo. Ali kaj je naprednost? Te ni vzela liberalna stranka v zakup, ampak njeni zastopniki so pogostoma ravnali z naprednostjo kakor z igračo. Delavski volilci menda še niso pozabili na zadnjo

liberalno-klerikalno zvezo,

ki je segala tako daleč, da so pri deželno-zborskih volitvah opustili vsak boj. Ta zveza pač ni imela nič opraviti z naprednostjo, ampak njen edini namen je bil pomagati klerikalcem na Kranjskem v sedlo. In ta namen so res dosegli s tisto deželnozbornsko volilno reformo, ki je samo s pomočjo liberalcev mogla postati zakon in ki je res spravila klerikalce v deželi h krmilu. Vsa tista nova bremena, zaradi katerih se liberalci danes pritožujejo, so le posledica tiste zveze in zato so liberalci zanje ravno tako odgovorni kakor klerikalci.

Tudi nam je na tem ležeče, da ostane Ljubljana napredna. Ali jasno je, da bo tembolj napredna, čim več bodo imeli vpliva socialni demokratje, katerim mora pač vsakdo priznati, da so

najnaprednejša stranka.

V boju zoper klerikalizem se na nobeno stranko ni tako zanašati kakor na socialno demokratično. Klerikalizem je za nas sovražnik, ki mori duhove. Mi potrebujemo delavce, ki znajo in se upajo misliti s svojo glavo. Potrebujemo delavce, ki znajo premagovati predsodke. To brani ljudstvu klerikalizem in zato ne more biti med klerikalizmom in socializmom nobenega miru. Komur gre za to, da se postavi čim močnejši

jez proti klerikalizmu,

bo torej volil socialno demokratično.

Ali občinski svet bo imel še druge naloge, o katerih nasprotniki najrajši molče. Občinski svet ima s čisto političnimi vprašanji le malo opravka, tem več pa

z gospodarskimi in socialnimi.

In to je nadvse važno za delavstvo, kajti tukaj bodo prihajala gospodarska nasprotja na dan in boj bo neizogiben. Tu bodo stali na eni strani interesi polne mošnje, na drugi strani pa interesi prazne malhe. Kdo razven socialnih demokratov se bo mogel brezobzirno postaviti na stran revežev? Ne liberalci, ne klerikalci, ne Nemci. Zakaj vsi so odvisni od tistih volilcev, ki imajo kaj pod palcem. Ta gospoda pa zna gledati na svoj žep in delavci vseh kategorij so se lahko šestkrat prepričali, da je tako. Kaj niso bili pri vsaki stavki podjetniki brez obzira na politično mišljenje, liberalci in klerikalci, Slovenci in Nemci združeni proti delavcem? In ta gospoda naj bi mirno trpela, da bi občinski svetovalci, liberalci, klerikalci ali Nemci glasovali za predloge, ki bi kapitalistom nalagali bremena?

Enako nasprotje, kakršno je v tovarni med podjetnikom in delavcem, bo tudi v občinskem svetu. Zato morajo delavci imeti v občinskem svetu zastopnike, ki bodo odgovorni samo njim in nikomur drugemu. Čim več bo takih zastopnikov, tem več se bo dalo doseči za delavstvo.

Število tistih, ki bi po svojih interesih morali voliti soc. demokratično, je ogromno. Zakaj tistih, ki se imajo bati socialno demokratičnega gospodarstva, je le mala peščica. Po socialno demokratičnem programu in po svojem notranjem poklicu bi morala občina postati velika produktivna in konsumna zadruga. Najvažnejša naloga občine bi bila ta, da bi sama postala svoj podjetnik in sčasoma izključila vsako privatno špekulacijo. Vse njene uredbe bi morale biti take, da bi prebivalci od občine, oziroma z njenim posredovanjem lahko dobivali vse

svoje potrebščine za lastno ceno občine. Jasno je, da bi ogromna večina prebivalstva imela korist od takega gospodarstva. Ali vendar ni take občinske politike pričakovati od nobene meščanske stranke. Če sklene občinski zbor, da sežida na svojem svetu toliko hiš, da ne bodo stanovalci odvisni od milosti hišnih posestnikov, bo pri hišnih posestnikih zamera. Če bo občina ustanovila svoje pekarnice, bo zamera pri pekarskih mojstrih. Če občina ustanovi svoje mesnice, pri mesarjih. Tega pa ne bo riskirala nobena meščanska stranka. Zakaj vse imajo take podjetnike med svojimi člani in se morajo ozirati na nje.

Socialna demokracija nima te dolžnosti. Zakaj ona je odvisna samo od delavnega ljudstva in če se zameri podjetnikom, ne bo od tega imela nobene škode. Kajti tem se je že davno zamerila, ker odpira delavstvu oči.

Korist od občinskega podjetništva pa bi imelo nekapitalistično ljudstvo dvojno: Občina bi v svojih podjetjih lahko bolje plačevala delavce in ostale uslužbence, vpeljala bi lahko vsakovrstne socialne naprave, skrbela bi lahko za zdravstvo. Na drugi strani pa bi prebivalstvo lahko dobivalo svoje potrebščine ceneje in v boljši kvaliteti kakor v privatni trgovini. Tudi jako majhen dobiček pa bi zadostoval, da bi občina lahko opustila vse druge naklade in veliko bolje skrbela za svoje kulturne naloge, za šolstvo, znanost, umetnost kakor sedaj.

Ne samo ročno delavstvo, ampak tudi uradništvo, učiteljstvo, mali trgovci, mali obrtniki bi imeli korist od takih uredb. Zakaj ne glede na to, da bi vsi ti sloji ceneje živeli kakor sedaj, bi mali mojster kot občinski uslužbenec gotovo bolje izhajal kakor v svojem sedanjem, navidezno neodvisnem, v resnici pa večinoma suženjskem položaju.

Socialne naloge občine stoje torej v prvi vrsti. In te se morajo izvrševati brez obzira na interese kapitalistov in bogatih špekulantov. A dokler ne bo vpliv socialne demokracije dovolj močan, je izključeno, da bi se občina polotila teh nalog.

Zato pa je dolžnost delavstva, da se postavi pri volitvah na svoje noge in napne vse moči za čim večji uspeh socialne demokracije.

Socialno delo v občini je tudi kulturno delo. Samo če se zboljša položaj najširših slojev, bo občina dobila dovolj sredstev za kulturne potrebščine. To se pravi: Čim večja bo moč socialne demokracije, tem lepše se bo Ljubljana razvijala, tem bolj se bo dvigalo njeno prebivalstvo.

Delavci! Uvažujte te nepobitne resnice, pa na noge za svojo zmago, za uspeh socialne demokracije!

— Zaupniki ljubljanski! Vabimo Vas vljudo v torek ob 6. zvečer v društvene prostore na kratko sejo. Občinske volitve so pred durmi in niti trenutka ne smemo zamuditi več, če hočemo častno nastopiti pri volitvah dne 23. aprila.

— V volilnih starih za občinske volitve ljubljanske se dobivajo vsakršna pojasnila vsak dan od 6. do 7. zvečer v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici šte. 6, II. nadstropje. V nujnih slučajih tudi ob dnevnih navadnih uradnih urah.

— Zanimiv gost je sedaj videti na večernem nebu. Med 7. in 1/2 8. se blešči desno od svetle večernice planet Merkur v rumenkasti oranžovi barvi. Navadno se ta tovariš naše zemlje v večernem, oziroma jutranjem mraku skriva v nižjih zračnih plasteh in le redka je prilika, da se more videti s prostim očesom. Zdaj bo ob jasnem nebu približno še teden dni mogoče.

— Za ljubljanske delavce ni ta teden nobeno vprašanje važnejše od občinskih volitev. V nedeljo, 23. t. m. se ima odločiti, če bo ljubljansko delavstvo za tri leta doseglo košček moči in kako. Moči bo toliko, kolikor bo v občinskem svetu zastopnikov. Delavski zastopniki bodo samo tisti, ki bodo v socialno demokratičnem klubu, kajti liberalci, klerikalci in Nemci bodo morali zastopati svoje interese, na delavstvo pa se bodo ozirali samo toliko, kolikor se bodo morali. V delavskih rokah je, da si pridobimo primeren vpliv v občini. Delavska čast in delavske koristi zahtevajo, da store vse, kar je v njih moči, za svoj uspeh.

— Organiziran delavec, ki se pri volitvah udinja nedelavskim strankam, ni nič boljši od vlačuge, a še slabši od tiste vlačuge, ki prodaja svoje telo iz revščine. Zakaj glasovati pri volitvah za protidelavsko stranko, pa naj bo klerikalna ali liberalna, je ravno tako izdajstvo, kakor v času stavke hoditi na delo. Človek, ki tako ravna, ne more od svojih delavskih tovarišev pričakovati nič drugega kakor zaničevanje, pa tudi ne za služi nič drugega. Od človeka, ki je organiziran, bi se smelo pač tudi pričakovati, da

ve, čemu in zakaj je organiziran. Delavske organizacije imajo nalogo in namen voditi boj za zboljšanje gospodarskega položaja delavcev. Kje pa ostane pamet in poštenje, če se bomo v strokovnih organizacijah bojevali proti kapitalizmu in kapitalistom, v občini, v deželi in v državi jih bomo pa volili, da nam bodo tam z obema rokama jemali, kar nam v strokovnem boju komaj z eno roko, in še s to neradi, dajo?

— Ponesrečen otrok. V sredo se je dveletni Slavko Perdan igral v stanovanju svojih staršev v »Mestnem domu« ter je nekako prišel na kuhinjsko okno, odkoder je po nesreči padel ter obležal na Cesarja Jozefa trgu. Prenesli so ga v stanovanje, kjer je ponoči umrl.

— Tako socialno političen ni bil »Slovenec« še nikdar kakor sedaj pred občinskimi volitvami. Včasih bi človek, če bere njegove članke, kar mislil, da je preskočil v socialno demokratični tabor. V četrtkovih številki je imel članek o stanovanjskem vprašanju, ki je kar nevaren privatni lastnini. V času volitev je marsikaj razumljivo, ampak klerikalnim gospodom urednikom bi vendar svetovali nekoliko več previdnosti, zakaj drugače jih še milostivi gospod knezoškof prekolne kakor nas. Ali pa so mu morda povedali, da itak vse kar piše, ni res?

— Katoliške duhovnike čaka baje zopet nov križ. Kakor poročajo ponovno iz Rima, hoče papež izdati nov »motu proprio«, ki je duhovnikom še bolj neprijeten kakor antimodernistična prisega. Prepovedati hoče namreč duhovnikom vse gostilne in kavarne, ter jim ukazati, da morajo vedno nositi talar. Sedanji papež stoji pač z obema nogama v srednjem veku; ali ta najnovejši ferman je še bolj kakor srednjeveški. Seveda ni pogled na pijanega popa nič lepši kakor na pijanega barabčka. Ali morale za to ne bo nič več, če bo pijanost v farovžu namesto v gostilni. Kaj pa naj bi bilo pohujšjivega, če sedi trezen duhovnik v gostilni ali v kavarni? Če misli papež, da je sploh sramota stopiti v tak lokal, tedaj se bodo za ta nazor lepo zahvalili gostilničarji in kavarnarji, pa tudi najmanj 75 odstotkov katoliškega sveta.

— Organizirani kandidati. Rekli smo zadnjič, da pripadniki organizacij, ki jih kandidirajo meščanske stranke, pač ne morejo imeti ugleda pri stanovskih tovariših, četudi so odborniki ali načelniki v njih. Organizacije se snujejo zaradi tega, ker so posamezni sloji zatirani in zatirajo jih stranke, ki vladajo, ki zastopajo stanove, ki so te razmere ustvarile. Zaradi tega je bedasto in smešno, če se da delavec ali uslužbenec te ali one stroke izrabljati v ta namen, da se ohranjajo tiste razmere, ki jih meščanske stranke žele. To velja o liberalnih in klerikalnih strankah. Obe stranki fopata delavske volilce. Ali najdete kje pri klerikalcih kaj resnobe? Ali ne veste, delavci, kako brezvestno zatirajo in preganjajo klerikalni zavodi in klerikalni fabrikanti bedno delavstvo, v imenu vere? In liberalci? Kako omalovažujejo delavstvo! Delavci, naša čast zahteva in naša korist, da nastopimo vsi za socialno demokratične kandidate pri volitvi.

— Delavec, ki ima kaj ponosa v sebi, mora čutiti, da je podlo, če glasuje pri volitvah drugače kakor socialistično. Voliti liberalno, klerikalno ali nemško nacionalno se ne pravi nič drugega, kakor postavljati milost gospodarjev nad svojo delavsko zavednost. Kdor voli kot delavec nesocialistično, pravi s svojo glasovnico: Rajši sem ponižen hlapec, rajši se globoko priklanjam gospodi, rajši ližem roko, ki me pri drugih prilikah tepe, kakor da bi pokazal, da sem delavec in da me tega ni sram.

— Železniška nesreča pred sodiščem. Ljubljansko okrajno sodišče se je v torek bavilo z znanim dogodkom na ljubljanskem južnem kolodvoru, kjer je prihajajoči osebni vlak trčil v vlak južne železnice, ki se je premikal. Nezgodna ni imela večjih posledic, ker sta strojevodja storila, kar je bilo mogoče, da se je karambol ublažil; trčenja pač nista mogla preprečiti, ker je bilo prepozno. Lahko poškodovan je bil neki potnik, sicer je bilo le nekaj materialne škode. Obtoženi so bili strojevodja Anton Bertram, nadpremikač Martin Klančar, signalni čuvaj Strosak in asistent R. Herisch, vsi zaradi prestopka zoper telesno varnost po § 432. k. z. Zagovorniki so bili gđje. dr. Tekavčič, dr. Solar in dr. Oblak. Obravnava, ki se je pričela ob 3. popoldne, je trajala do 1/2 7. zvečer. Razven obtožencev je bilo zaslišanih več prič in izvedencev. Strojvodja Bertram, ki je vodil lokomotivo gorenjskega vlaka, je izjavil, da je dobil od službujočega uradnika na gorenjskem kolodvoru, torej na zadnji postaji navodilo: Abfahrt normal, frei — ohne Block. Glavne poizvedbe so se sukale okrog tega, če so bile izrečene te besede ali ne. Potem pa se

Svoje zdravje

zadobite! Vaša slabotnost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, kite postanejo močne. Vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili pravi Fellerjev fluid z znamko »Elsafluid«. Tucat za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 252 (Hrvaško).

H. SUTTNER

ur. prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine

Tovarniška var-
svena znamka

„IKO“

Ljubljana Mesni trg in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici.

je razvila živahna debata o tem, kaj je blokirana, kaj neblokirana vožnja. Jedro cele istorije je to, da imajo uslužbenci na železnica celotno knjižnico predpisov, da pa upravi nič ni všeč, če se uslužbenci strogo ravna po teh predpisih, ker se z njimi obrat zadržuje. Služba po predpisih je »pasivna resistenca«, torej nekaj, česar uprave nikakor ne marajo. Če pa nastane iz preziranja predpisov kakšna nesreča, je seveda kriv dotični uslužbenec. Sodišče je kot merodajno smatralo izjavo kontrolorja gda. Sajovica, ki je dejal, da bi bil strojevodja na vsak način moral ustaviti vlak pred semaforom. Bila je tisti čas gosta megla, ki dela v Ljubljani železničarjem sploh hude preglavice. Strojvodja pravi, da vsled silne megle sploh ni videl, kako stoji semafor. Izvedenec pa pravi, da bi v takem slučaju moral ustaviti vlak. Razprava se je končala s tem, da je strojvodja Beltram z ozirom na mnogo olajševalnih okoliščin dobil tri dni strogega zopora, ostali trije obtoženci so bili oproščeni.

— **Cirkus Clerical** daje v Ljubljani čarovniške predstave. Kdor hoče postati politični slepec in tepec, naj obiskuje te predstave. Cirkus ima imenitne jonglerje, ki so opremljeni z najraznovrstnejšim repertoarjem in znajo producirati akorde in disonance najgrše demagogije.

— **Dobro se godi klerikalcem!** Denarja morajo imeti kakor smeti, zakaj drugače ne bi bilo mogoče, da dobiva »Slovenca« zdej, kdor ga hoče in kdor ga noče. Nekateri volilci mislijo, da ga zaradi svojega političnega prepričanja ne smejo vzeti. Ali take rahločutnosti ni treba. Papir je papir in če je tisto, kar je na njem natisnjeno, še tako za nič, se nazadnje vendar lahko za kaj porabi.

— **Liberalci** so precej časa gladili delavstvo v volilnem boju. A zdaj so začeli kazati rožičke v taki obliki, da bo moralna socialna demokracija bodoči teden pričeti obračunavati z liberalnimi akademiki in tajniki.

— **Reforma koledarja.** Na Angleškem se bavijo z mislijo, reformirati koledar. Po novem načrtu bi bil prvi dan v letu t. j. novo leto praznik. Temu bi sledili tedenski dnevi od ponedeljka naprej po vrsti. Prvi dan v letu bi ne tedenski dan, ne nedelja, zato bi imelo leto potem 364 dni, kar da ravno 52 tednov. Na ta način bi se recimo napravilo, da bi bil 2. januarja v vsakem letu ponedeljek, 3. torek itd. Drugi učenjaki so se izjavili proti taki reformi.

— **Zaupniki strokovnih organizacij!** Sodrugi, porabite svoj vpliv pri članih svojih organizacij, da bodo volili dne 23. aprila socialno-demokratsko; pa ne le to, poučite tudi znanee in prijatelje o važnosti občinskih volitev, to naj store tudi vaši tovariši! Delavska čast zahteva to, zakaj liberalci in klerikalci, pa tudi Nemci preže na delavske glasove kakor volkovi na jagnje.

— **Tudi gostilniška zadruga ljubljanska** je postavila tri svoje oficiale kandidate na liberalni listi. Vemo že od nekdaj, da prav tisti sloji, ki so večinoma odvisni od delavstva, uganjajo delavstvu sovražno politiko. To velja za člane te zadruge v veliki meri in pa tudi za drugo obrtništvo. Čudno je to, da se ti sloji ne spametujejo, nego še terorizirajo volilce in pa ližejo prah s črevljev liberalnih in klerikalnih frakarjev sebi v škodo.

— **Gostilničar, kavarnar pa tudi delavec,** ki ni naročnik »Rdečega Prapora«, je sovražnik socialne demokracije in delavstva in njega interesov. Sodrugi moramo poznati svojo dolžnost, če jo poznamo v tem, jo bomo poznali ob drugačnih prilikah tudi.

— **Zakaj je klerikalcem vera dobra.** Takozvana jugoslovanska krščansko-socialna zveza, kateri načeljuje deželni odbornik dr. Zajc, je razpela svoje mreže posebno čez volilke drugega razreda. Kljub vsej svetosti zakona se včasih zgodi, da mož ne soglaša popolnoma s terciarstvom svoje žene. Zato so se pa vrle krščanske članice dogovorile, da bodo kontrolirale svoje može in sicer tako: Če bi bil mož te ali one članice liberalen kandidat, mora žena od njega zahtevati, da ji prinese — spovedni listek. Najbrže imajo spovedniki nalogo izpreobrniti take grešne duše. En tak kandidat menda izmed vseh je imel vendar toliko korajžje, da je pobegnil iz hiše, ko ni imel doma ljubega miru. Če ima rdeči listek ali ne, nam ni znano; in če ga ima, tudi ne vemo, kje ga je dobil.

— **Brivnice v Ljubljani** bodo na velikonočno nedeljo dopoldne odprte, v ponedeljek pa ves dan zaprte.

Štajersko.

— **Grize pri Celju.** Po pomoti se je v »Rdečem Praporu« očitalo našemu pismo-

noši, da kriči po cesti, komu da nosi list. V tem oziru je treba omeniti, da je naš pismo-onoša nedolžen. Očitane, ki je opravičeno, se tiče pismo-onoše v Petrovčah. Torej vsakemu, kar mu gre.

Goriško.

— **Naši klerikalci** mislijo za državno-zborske volitve postaviti sledeče kandidate: V goriški okolici dosedanjega poslanca Fona, ki si še danes brezuspešno beli glavo, čemu je pravzaprav bil na Dunaju; v gorskem okraju svojega duševnega voditelja dr. Gregorčiča, ki jo je v deželnem zboru tako zavezal, da ne gre ne naprej, ne nazaj; na Krasu pa dr. H. Stepančiča, ki naj bi po njegovem mnenju rešil, kar je šlo že pri zadnji volitvi po vodi.

— **Podgora.** Večkrat smo že imeli priliko govoriti o naših Sokolih, ki so tako nesrečni, da se človeku, ki bi jim hotel verjeti kar pravijo, prav do srca smilijo. Pozna se jim, da bi radi, če bi kot sokoli imeli peruti, srfotali v druge mirnejše kraje, kjer bi po svoji volji uganjali to in ono. Ali ker nimajo perut, ker jim menda še niso zrasle in ker jim tudi nikoli ne bodo, kakor si sami želé, morajo ostati tam, kjer so ter požirati sline, katere jim pa tako močno vplivajo na notranje organe, da se jim od časa do časa možgani vnamejo. In to je huda bolezen ter je treba dobrega lečenja in zdravlila, da se je človek reši. Oni pa imajo pri vsem tem še toliko pameti, da si znajo pomagati. Kot »študirani« ljudje vedo tudi, da kadar gre kri v glavo in kadar pod klobukom ni vse v redu, je najboljšje zdravilo dobra kopel in ne da bi kaj premišljali, se poberejo in se gredo v goriško »Sočo« malce osvežit. Tam spravijo po svoji stari navadi s pomočjo »žurnalista« na dan dopis, v katerem na najpoddeljši način obrekuje svoje nasprotnike, ki se za njih brigajo kakor za lanski sneg. Škoda je sicer časa in prostora v tem listu za te ljudi, ali ker vemo, s kakšnim nesramnim namenom o nas lažejo in nas obrekujejo, se nam zdi potrebno spregovoriti par besed. Pretekli teden je namreč »Soča« prinesla dopis iz Podgore, v katerem pravi, da podgorski sovražniki (Sokolov) ne dajo tem miru in da jih na poti, v telovadnici itd. dražijo in napadajo ter da so pri belem dnevu za njimi metali kamenje. Da se ptički lažejo, je razvidno že iz tega, da če bi prišel kdo v njih telovadnico z namenom jih nadlegovati, bi ga po vsej pravici vun vrgli ne samo zato, ker so v prostorih, kjer telovadijo, za tisti čas oni gospodarji, temveč tudi ker so sami taki ljudje, ki ne čakajo, da jih kdo drugi prej draži ali kaj slabega naredi. In če jih kdo pri belem dnevu s kamenjem napada, bi tudi kar tako ne molčali in samo v »Soči« povedali, da so jih. In ker tiste napade, draženje itd. predbacivajo socialistom, jih vabimo, da pridejo z imeni na dan, da se bo vedelo, kdo so napadalci in ne na tako farižejski način obrekovati. Ni res, da smo mi krivi, če vas šolski otroci na cesti pozdravljajo z »na zdare«, »sokolič«, »stopaj« itd. Tudi nismo krivi, če vam vaše reči ne gredo gladko. Kar pa se tiče draženja, vam rečemo, da držite jezik za zobmi, ker drugače bomo res prisiljeni vas prijeti kakor zaslužite, ker mera je kmalu polna. Ne mislite, da smo taki tepci, da bi ne vedeli, kam pes tace moli. Vemo prav dobro, s kakšnim namenom o nas lažete v svojih dopisih z zavratnim obrekovanjem. In če nam mislite škoditi s tem, se proklete motite, ker vas tudi drugi ljudje v Podgori prav dobro poznajo. Ako mislite, da boste napredovali z vašim »Sokolom« na tak način, ste slabo zadeli. Mi vam odkritosrčno povemo, da bi nam bilo zelo žal, če se podgorski »Sokol« zgubi, ker bi potem ne imeli več prilike se kratkočasiti; zato vam svetujemo, da nadaljujete s takšno agitacijo, kakor ste začeli zadnji čas, namreč s pomarančami, gramofoni in — če boš »Sokol«, bomo dali tebi šivat škornje! Se razumemo, kaj? Tisto kričanje — »pri nas je korajža, pri vas je pa ni« — vam ne pomaga nič. Tudi vam ne pomaga fraza — »kaj boš nosil denar socialistom, saj tisti denar je zgubljen.« Kogar se te zadnje besede tičejo, naj odpre ušesa in pazi, da se ne bo spekel, ker če se zato speče, mu ne bo pomagala kopelj v »Soči«. Da končamo za danes, vam še enkrat priporočamo hladnokrvnost in jeziček za zobmi, ker drugače pride od tega, da si bo kdo moral potrkati na prsi in reči: Mea culpa, mea maxima culpa... Capito?

— **Podgora.** Večkrat smo že imeli priliko govoriti o naših Sokolih, ki so tako nesrečni, da se človeku, ki bi jim hotel verjeti kar pravijo, prav do srca smilijo. Pozna se jim, da bi radi, če bi kot sokoli imeli peruti, srfotali v druge mirnejše kraje, kjer bi po svoji volji uganjali to in ono. Ali ker nimajo perut, ker jim menda še niso zrasle in ker jim tudi nikoli ne bodo, kakor si sami želé, morajo ostati tam, kjer so ter požirati sline, katere jim pa tako močno vplivajo na notranje organe, da se jim od časa do časa možgani vnamejo. In to je huda bolezen ter je treba dobrega lečenja in zdravlila, da se je človek reši. Oni pa imajo pri vsem tem še toliko pameti, da si znajo pomagati. Kot »študirani« ljudje vedo tudi, da kadar gre kri v glavo in kadar pod klobukom ni vse v redu, je najboljšje zdravilo dobra kopel in ne da bi kaj premišljali, se poberejo in se gredo v goriško »Sočo« malce osvežit. Tam spravijo po svoji stari navadi s pomočjo »žurnalista« na dan dopis, v katerem na najpoddeljši način obrekuje svoje nasprotnike, ki se za njih brigajo kakor za lanski sneg. Škoda je sicer časa in prostora v tem listu za te ljudi, ali ker vemo, s kakšnim nesramnim namenom o nas lažejo in nas obrekujejo, se nam zdi potrebno spregovoriti par besed. Pretekli teden je namreč »Soča« prinesla dopis iz Podgore, v katerem pravi, da podgorski sovražniki (Sokolov) ne dajo tem miru in da jih na poti, v telovadnici itd. dražijo in napadajo ter da so pri belem dnevu za njimi metali kamenje. Da se ptički lažejo, je razvidno že iz tega, da če bi prišel kdo v njih telovadnico z namenom jih nadlegovati, bi ga po vsej pravici vun vrgli ne samo zato, ker so v prostorih, kjer telovadijo, za tisti čas oni gospodarji, temveč tudi ker so sami taki ljudje, ki ne čakajo, da jih kdo drugi prej draži ali kaj slabega naredi. In če jih kdo pri belem dnevu s kamenjem napada, bi tudi kar tako ne molčali in samo v »Soči« povedali, da so jih. In ker tiste napade, draženje itd. predbacivajo socialistom, jih vabimo, da pridejo z imeni na dan, da se bo vedelo, kdo so napadalci in ne na tako farižejski način obrekovati. Ni res, da smo mi krivi, če vas šolski otroci na cesti pozdravljajo z »na zdare«, »sokolič«, »stopaj« itd. Tudi nismo krivi, če vam vaše reči ne gredo gladko. Kar pa se tiče draženja, vam rečemo, da držite jezik za zobmi, ker drugače bomo res prisiljeni vas prijeti kakor zaslužite, ker mera je kmalu polna. Ne mislite, da smo taki tepci, da bi ne vedeli, kam pes tace moli. Vemo prav dobro, s kakšnim namenom o nas lažete v svojih dopisih z zavratnim obrekovanjem. In če nam mislite škoditi s tem, se proklete motite, ker vas tudi drugi ljudje v Podgori prav dobro poznajo. Ako mislite, da boste napredovali z vašim »Sokolom« na tak način, ste slabo zadeli. Mi vam odkritosrčno povemo, da bi nam bilo zelo žal, če se podgorski »Sokol« zgubi, ker bi potem ne imeli več prilike se kratkočasiti; zato vam svetujemo, da nadaljujete s takšno agitacijo, kakor ste začeli zadnji čas, namreč s pomarančami, gramofoni in — če boš »Sokol«, bomo dali tebi šivat škornje! Se razumemo, kaj? Tisto kričanje — »pri nas je korajža, pri vas je pa ni« — vam ne pomaga nič. Tudi vam ne pomaga fraza — »kaj boš nosil denar socialistom, saj tisti denar je zgubljen.« Kogar se te zadnje besede tičejo, naj odpre ušesa in pazi, da se ne bo spekel, ker če se zato speče, mu ne bo pomagala kopelj v »Soči«. Da končamo za danes, vam še enkrat priporočamo hladnokrvnost in jeziček za zobmi, ker drugače pride od tega, da si bo kdo moral potrkati na prsi in reči: Mea culpa, mea maxima culpa... Capito?

— **Solkan.** Pred zadnjimi državnozbornskimi volitvami nam je pravil Gabršček, kako je nastala socialna demokracija iz nadprodukcije klobukov in da ima le tam pravico do obstoja, kjer so velikanske fab-

rike. Pri nas za enkrat se ni uveljavilo to sociološko načelo in če je tudi vrag vzel našo malo fabriko, se je socialistična misel le dosti bolj ukoreninila. Če pride gospod tudi ob bodočih volitvah k nam s takimi podatki, bo žel gotovo obilo — smeha. O gospodu Fonu se nič ne sliši, pa kako neki, saj se tudi ob zasedanju državnega zbora ni nič slišalo in vendar je baje resnica, da je tam zapravlil svoje govorniško devišvo in dobil od gospoda Benertha eno — cigaro. Pa za nas tudi ni treba skrbeti gospodu Fonu; kako ljudska je bila politika njegovega kluba v državnem zboru, to že sami dopovemo našim ljudem.

— **Nesreča na delu.** V podgorski tovarni celuloze je padel v ponedeljek 10. t. m. zjutraj raz lestvico neki delavec tako nesrečno, da si je pri padcu razbil črepinjo. Prenesli so ga v goriško bolnišnico, kjer je ob 8. zvečer umrl. Ponesrečeni je neki Anton Mavri iz Medvod na Kranjskem. Kakor smo zvedeli, je rajni zapustil vdovo s štirimi otroci. To je spet ena neredkih žrtev, ki najdejo smrt v podgorski, za delavstvo nesrečni tovarni, kjer se jim po smrti pravi, da so ponesrečili zato, ker so bili pijani. Slišali smo namreč, da je znani inženir Bergmann, takoj ko je slišal o nesreči, rekel, da je bil ponesrečenec pijan in da je vsled tega padel. To je tisti Bergmann, o katerem smo pred kratkim poročali, da je nekega delavca sunil in na obrazu pokvaril. Bil je zato pretekli teden obsojen na 24 ur zopora ter mora plačati delavcu 50 kron in sodne stroške. Vprašamo, ali je tudi on pijan, kadar suva delavce in z njimi ravna kakor z živino? Nočemo temu gospodu reči, da je pijan, povemo pa mu, da je hudobno tako ravnati z ubogimi trpinami. Pri tej priliki opozarjamo delavce iz drugih krajev, naj ne hodijo v Podgoro iskat dela, ker tu ne dobe dobrega zaslužka, pač pa dosti drugega, delavstvu nekoristnega. Gotovo je tudi oni delavec prišel v Podgoro z upanjem, da kaj zasluži. Zaslužil pa je vsakih 14 dni 30 K (reci trideset) in revež je našel smrt daleč od svojih dragih. Za zadnji pozdrav pa so mu izkoriščevalci rekli, da je bil pijan. V takih razmerah kliče delavec iz drugih krajev — ne v Podgoro!

— **Neki fantalini** so s pomočjo par babnic v Podgori ustanovili laško društvo z imenom »Dante«. Tu so podgorski naprednjaki imeli spet priliko povedati kaj o socialnih demokratih. V »Soči« so dali napisat, da se je to društvo ustanovilo s pomočjo socialistov. Drugega odgovora jim o tem ne moremo dati, kakor — da je norišnica v Gorici že par mesecev otvorena in da se lahko akomodirajo, kadar hočejo. To je najboljši odgovor, ker ti ljudje so tako neumni, da ne vedo več, kako so vedno kričali, da socialisti iz Podgore podpira »Legia nazionale«. Danes pa pravijo, da dajejo socialisti pomoč društvu »Dante«, ki je sinček »Lege«. Neki stari pregovor pravi, da kadar osel riga, se bliža slabo vreme. In nam se zdi, da je prav tako. — Kar se pa tiče društva v besedi povemo, da če bi Dante vedel, kam je prišel, bi se njegovi ostanki stresli.

Istra.

— **Nacionalni kompromisi.** Kadarkoli pridejo v Istri tako daleč, da običajni zbor v močvirju, kar se zgodi redno najmanj vsako drugo leto, pride visoka vlada, pa začne nacionalnim nasprotnikom prigovarjati, naj se pobotajo. In gospodje obeh narodnosti, ki bruhajo kakor vulkan iz sebe »izdajstvo«, če nastopajo delavci složno za svoje razredne interese, sedejo brez izdajstva lepo skupaj k zeleni mizi pa diplomatizirajo. To je že tako redno kakor mrki v pratiki. In vsakokrat se potem doseže »kompromis«. Gospodje obeh barv pripovedujejo potem svojemu ljudstvu, da so dosegli velik uspeh. Vedno pa je potem konec ta, da naenkrat zopet ne gre. Tudi lani se je zateknilo v deželnem zboru, dasi so se bili komaj leto poprej Italijani in Slovani »pobotali«. Zato so imeli zdaj zopet pravne konference in so se zopet poravnali. S slovanske strani poročajo, da se je sporazum dosgel na sledeči podlagi: 1. Tekom petih let, začeni s prihodnjim novim letom, se imajo odpreti vse šole, ki čakajo na rešitev in sicer vsako leto po dvanajst. 2. Vlada zviša prispevek za šolstvo v Istri. 3. V omenjeni dobi se ima tudi povoljno rešiti vprašanje hrvaške šole v Pulju, na Cresu in na Malem Lošinju. 4. Tekom petih let bo država gmotno podpirala Ciril-Methodovo družbo za Istro. 5. Deželni odbor ima rešiti vprašanje posojila puljskega mesta; Hrvatje upaknejo svoje pritožbe proti posojilu, zato pa reši deželni odbor tudi proračune slovanskih občin. — Oba kluba sta

že odobrila ta sklep. Kdor je otrok, naj le verjame, da bo zdaj vse v redu. Mi pa vemo, da se na taki tesni podlagi ne sklepa noben trajen mir.

Delavsko gibanje.

Sodrug Josef Schuster, odgovorni urednik glavnega glasila češke socialno-demokratske stranke »Prava Lidu« je umrl. Schuster je bil rojen leta 1860. v Selčanah na Češkem. Izučil se je v tiskarstvu. Pri svojem delu je spoznal vso krutost sedanjega družabnega reda in posledica je bila, da se je kmalu začel aktivno udeleževati delavskega gibanja. Leta 1891. je v Libnu ustanovil društvo »Dělnická Vzdělávací Beseda«, ki je postalo središče delavskega življenja v najbolj delavskem predmestju Prage. Pozneje je postal sotrudnik lista »Sociální Demokrat«, odtod pa je prišel k »Pravu Lidu«, kjer je prevzel urejanje socialnega pregleda, ko je list postal dnevnik. Ščasoma je bil izvoljen v izvrševalni odbor češke stranke. Napisal je nekoliko brošur. Knjižice »Pravica do dela«, »Zakaj živimo drago in slabo« ter »Socializem in kolektivizem« pozna vsak zavodni češki delavec. Schusterjeva smrt pomeni za češko stranko veliko izgubo. Pokopali ga bodo v soboto ob 4. popoldne.

Socialno demokratski list „Freigeist“, ki ga izdaja stranka v Liberci na severnem Češkem, bo ob času državnozbornskih volitev izhajal vsak dan. Tudi v Inomstu izhajajoča »Volksstimme« bo od 1. maja dalje dnevnik.

Za nemški državni zbor je bila v ponedeljek v četrtm i berlinskem okraju volitev namesto rajnega poslanca sodruka Singerja. Izvoljen je bil socialno demokratski kandidat sodrug Oto Buchner, ki je dobil 69.872 glasov. Za centumskega (klerikalnega) kandidata grofa Oppersdorfa je bilo oddanih 1027, za poljsko nacionalnega kandidata 718 glasov, 890 glasov pa je bilo razcepljenih.

Belgijska soc. demokratska stranka ima o Veliki noči strankin zbor, ki ima razpravljati o boju zoper pluralni volilni sistem in proti klerikaliziranju šolstva. Dne 15. avgusta hoče stranka prirediti velikansko manifestacijo za temeljne politične pravice ljudstva.

Dva nova Seifert-biljarda najnovejšega sistema.

Popolnoma na novo urejena

kavarna „Central“

na sv. Petra nasipu št. 37

navadno celo noč odprta

Z odličnim spoštovanjem

Stefan Miholič.

Dva nova Seifert-biljarda najnovejšega sistema.

GRAND

Elektro-Bioskop

v Latermanovem drevoredu

gledališče živih ogromnih predstav

projiciranih z najnovejšimi izboljšanimi netresočim Edison aparatom, model 1911 v naravni velikosti. Vsopred je sestavljen iz najnovejših sončnih pojmov iz vsake delov sveta, kakor tudi zanimljivih in žaljivih dogodkov. Največje in najlepše podjetje te vrste z investiranim kapitalom v znesku K 120.000. V največji tehnični dovrženosti na elektromotor s 25 HP. — Glasbo izvaja velikanski koncertni orkestron kot nadomestek za 30 godcev. Zvečer čarobna razsvetljava. Vsak tretji dan nov vsopred.

Otvoritvene predstave

Veliko nadejlo, dne 18. aprila ob 1/3, 4., 1/2, 7 in 1/9. zvečer.

Vsak dan predstave ob pol 7. in 8. zvečer. Ob četrtkih in sobotah ob 5., pol 7. in 8. zvečer. Ob nedeljah in praznikih ob pol 11. dop. ter ob pol 3., 4., pol 6., 7. in pol 9. zvečer.

Vsaka predstava traja 1 1/2 ure.

Vstopnina: Numerirani fauteuils 80 v. I. prostor 70 v. II. prostor 50 v. III. prostor 30 v. Otroci in veljaki do narednika: I. prostor 40 v. II. 30 v. III. 20 v.

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in ino- zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

STOPNICE, BALKONI, OGRAJE, STAVBENI OKRASKI, KORITA, BETONSKI VOTLI ZIDAKI, POKRIVALNE PLOŠČE, KANALIZACIJE I. T. D.

KRANJSKA BETONSKA TVORNICA
TRIBUČ & KOMP. LJUBLJANA.
PISARNA, DELAVNICE IN SKLADIŠČE NA TRŽAŠKI CESTI. - TELEFON 296.

CEMENTNE CEVI NA STROJ ALI NA ROKO IZDELANE V VSEH MERAH, BARVASTE MOZAIK-PLOŠČE ZA TLAK, CEMENTNA OPEKA ZA DIMNIKE I. T. D.

Dober tek je dobra stvar,
Zanemarjaj je nikar!
Dober teh imaš vsak dan,
Ako vživaš

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2.40
Kabinetna kakovost . . . 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Julius Meinl

Uvoz kave Veležgalnica kave

ANTON ZUPANČIČ, KNJIGOVEZ, LJUBLJANA

SLOMŠKOVA ULICA ŠT. 31.

priporoča se za prijazna naročila na vsakovrstna v knjigoveško stroko spadajoča dela. — Izdeluje tudi jako okusne okvirje in passepartout, prikladne vsakovrstnim podobam.

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in Izvršuje vsa mizarstva stavbna
tapetniškega blaga. dela.
Lastna tovarna na Glinah pri Ljubljani.

ARENA

„Narodnega doma“ je od nedelje naprej 2. t. m. na razpolago za shode, sestanke, gledališke predstave, veselice i. t. d. i. t. d. — Z odličnim spoštovanjem — Emil Keržičnik, restavratel.

Novo presenečenje!

V življenju nikdar več

600 kom. samo K 4.20

1 krasno pozlačena preciz. ura z verižico s 3-letnim jamstvom, 1 moderna svilena kravata za gospode, 2 fina žepna robca, 1 prstan za gospode z imit. biserom, 1 elegantna broša (novost), 1 par gumbov z imit. briljanti, 1 žepno zrcalo, 1 denarnico, 1 par manšetnih gumbov, 3 naprsni gumbi, vse double zlato s patentirano zapono, 1 album, 10 najlepših slik sveta, 3 šalji predmeti, velika veselost za stare in mlade, 1 nikelnasti tintnik, 20 važnih dopisovalnih predmetov in še 500 raznih predmetov, za dom neobhodno potrebnih. Vse skupaj z uro, ki je sama vredna tega denarja, velja samo K 4.20. Pošilja — proti povzetju, ali če se denar naprej pošlje. —

Dunajska centralna razpošiljalnica

H. Waachtel, Krakov, Krakauergasse 70/60.

OP. Če se naroči s paketa priloži se prim. angleška britev. — Za neugajajoče denar nazaj!

Lekarna pri „zlatem orlu“ v Ljubljani, Jurčičev trg šte. 2,

priporoča sledeča zdravila:

Čaj za bolne na živcih je izvrstno krepljivo sredstvo za živce, izboljšuje spanje, učinkuje pri nervozni oslabelosti. Cena kart. K 1.20.

Dunajske kapljice zoper krč utešujejo bolečine v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. Steklenica 20 vin. 6 steklenic K 1.—

Za gospe i. gospodične ima v zalogi čaj, ki je preizkušeno sredstvo pri vsakovrstnih bolih in nepravilnostih pri prihodnosti zaostalega mesečnega pranja, ki ob enem pospešuje pranje (menstruacijo). Cena kart. K 1.50.

V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okrajne bolniške blagajne v Ljubljani, bolniškemu zavodu c. kr. tobačne tovarne in bolniški blagajni c. kr. priv. južne železnice.

Pivovarna Göss, akc. dr. prej Maks Kober v Gössu

priporoča svoja piva v
sodčkih in steklenicah
- najboljše kakovosti. -

Zaloga v Sp. Šiški.

Potniki v severno in južno Ameriko
vozi sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električna razsvetljava, brezžični brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v juž. Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.